

Svar på skriftligt spörsmål SSS 572/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om ökande av den inhemska produktionens andel i anskaffningar som staten gör

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 572/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Jussi Wihonen (Sannf):

Har regeringen antagit som sin målsättning att stödja inhemska företagare och producenter genom att utnyttja deras tjänster i statens anskaffningar,

hur avser man öka den inhemska produktionens andel i statens olika inrättningar och

kan man särskilt vid mindre anskaffningar mer än tidigare gynna även små, inhemska aktörer?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Stödjande av inhemska företagare och producenter

I sin verksamhet iakttar statens upphandlande enheter även upphandlingslagen, vars syfte är att effektivisera användningen av offentliga medel, främja högkvalitativ, innovativ och hållbar upphandling samt garantera lika möjligheter för företag och andra sammanslutningar att erbjuda varor, tjänster och byggentreprenader vid anbudsförfaranden för offentlig upphandling.

Enligt upphandlingslagen (2 §) ska de upphandlande enheterna sträva efter att ordna sin upphandling så att den kan genomföras på ett så ekonomiskt, högkvalitativt och systematiskt sätt som möjligt genom att utnyttja befintliga konkurrensförhållanden och med beaktande av miljöaspekter och sociala aspekter. Upphandlingen ska även om möjligt ordnas så att små och medelstora företag och andra sammanslutningar är likvärdiga med andra anbudsgivare när de deltar i anbudsförfarandet.

Vid upphandling av tjänster och varor kan inte inhemska i sig vara ett urvalskriterium enligt upphandlingslagen. Leverantörerna av tjänster och varor ska behandlas likvärdigt och de kan inte försättas i en ojämlik ställning till exempel på basis av företagets hemland. Förbudet att diskriminera på basis av hemland har också stöd i EU-rätten, vilket är till fördel för finländska företag då de måste behandlas likvärdigt när de ger anbud på varor och tjänster utomlands. Det är särskilt till fördel för små företag och medlemsstaterna att alla ska behandlas likvärdigt.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 572/2020 rd

Ökande av den inhemska produktionens andel i statliga inrättningar

Såsom ovan konstaterats kan inhemskt eller företagets eller serviceproducentens hemort eller hemland inte direkt användas som en urvalsgrund eller ett urvalskriterium. Detta skulle strida mot bestämmelserna i upphandlingslagen. Det är viktigast att få ett utbud som så bra som möjligt passar den offentliga aktörens behov och detta kan påverkas med olika kvalitetskriterier eller motsvarande för tjänsten eller produkten, även om det inte finns något direkt sätt att gynna eller främja de finländska företagens och serviceproducenternas framgångsmöjligheter. Till exempel villkor i anslutning till ansvarsskyldigheten i produktionen av de produkter och tjänster som upphandlas samt urvalskriterier kan indirekt ge fördelar åt sådana inhemska ansvarsfulla företag, där man bland annat ombesörjer underleverantörernas arbetstagares rättigheter. Ansvarsfullhet spelar en central roll i den nya nationella upphandlingsstrategin som beretts tillsammans med Kommunförbundet.

De inhemska och små och medelstora företagens ställning kan förbättras även med andra metoder. Den väsentligaste metoden är att dela upp offentliga upphandlingar i mindre delar, varvid även mindre och ofta lokala företag får bättre möjligheter att delta i anbudsförfarandet. Samtidigt kan små företag även ge anbud tillsammans eller delta i tjänste- eller varuleverans som underleverantör. Det är också väsentligt att föra en dialog med de små och medelstora företagen så att deras förutsättningar för att delta i anbudsförfaranden kan säkerställas. Även dessa synvinklar har beaktats i beredningen av den nationella upphandlingsstrategin.

I detta hänseende erbjuder även upphandlingslagen och bestämmelserna angående offentlig upphandling möjligheter. Upphandlingslagen uppmanar de upphandlande enheterna att dela upp sina upphandlingar i mindre delar när det är ändamålsenligt. De upphandlande enheterna har även en motiveringsskyldighet då de beslutat att inte dela upp stora helheter.

Även den nya verksamhetsmodellen som gjorts möjlig i samband med revideringen av upphandlingslagen, dvs. det dynamiska upphandlingssystemet, kan vara ett effektivt sätt att utföra upphandlingar så att även små och medelstora företag kan delta i interna konkurrensutsättningar inom ett dynamiskt upphandlingssystem. Till ett dynamiskt upphandlingssystem väljs alla anbudsgivare som uppfyller lämplighetskraven och alla upphandlingar utförs genom mini-konkurrensutsättningar. Eftersom aktörer av olika storlek kan bli valda till systemet, har även små och medelstora företag och regionalt verksamma företag möjlighet att bli kontraktstjänstleverantörer i statens och offentliga sektorns konkurrensutsättningar.

Det finns även goda erfarenheter av de nya förfarandena. För närvarande är till exempel 47 procent av statens och kommunernas gemensamma inköpscentral Hansel Ab:s kontraktstjänstleverantörer små och medelstora företag och andelen har ökat med 5 procentenheter från året innan.

Småanskaffningar och verksamhetssätten

Den väsentligaste målsättningen för statens upphandlingsverksamhet är att upphandlingslagens centrala principer och målsättningar iakttas i alla anskaffningar. I praktiken betyder detta att

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 572/2020 rd

man vid så kallade småanskaffningar (under 60 000 euro) som ligger under tröskelvärdena iakttar samma principer om öppenhet och likabehandling som vid anskaffningar till större belopp.

Med enhetliga förfaranden strävar man efter att alla företag och serviceproducenter är i samma ställning vid såväl mindre som större anskaffningar.

Helsingfors den 14 augusti 2020

Kommunminister Sirpa Paatero